

GORNOŚĆ (10) sb f

Pierwsze o prawdopodobnie pochylone, drugie jasne (tak w gorny i w -ość).

sg N górność (1). ◇ G górności (7). ◇ I górnością (1). ◇ pl A górności (1).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI – XVII w.

1. *Wyniosłość, poczucie wyższości, zarozumiałość, pycha, duma; arrogantia Calep (6) : O Boże/ [...] rącżże nam dąć cnotę pokory prawdziwey/ ábyfmy nigdy gornością náfzą o gniew ciebie nie przypráwili LatHar 619, 23, 329, 607.*

Wyrażenie: »gorność myśli« (1): Arrogantia – Gornofcz miŹly zwielkim oŹobie rozunuemim [!] Calep 98a.

Szereg: »gorność i hardość« (1): Dobrze mi ták miły Pánie/ żeś mię vniżył/ [...] á żebym wŹyŹtkie gorności y hárdości z fercá odrzucił. LatHar 592.

2. *Godność, zaszczyt; wysoka pozycja społecma; excellentia, praestantia Modrz (4) : Lecż nietylko ztych rzecży/ ktore w tobie nieiákie podobieńftwo vczćiwości máią gorności ludzie Źukáią ModrzBaz 56; ktorzi pod zasłoną zacności/ albo iákiey fwey gorności/ gárdzą miárkowánim práwnym ModrzBaz 64; y lámá RzeczpóŹpolita nie dobrze fię ma/ gdy káždy nieprzeŹstawáiąc ná fwe m vrzędzie/ mieŹza cudze chćiwością gorności [per ambitionem] ModrzBaz 68v, 68v.*

3. *[Położenie na górcz, na wysokim miejscu:*

Szereg: »gorność albo niskość«: Mieścá ciepłość takież y żimność/ fuchość álbo wilgotność/ iefzczę gorność álbo niŹkość [...] to łą známioná dobrego álbo złęgo mieścá. Cresc 1549 653.]

Synonimy: 1. buta, butliwość, butność, chełpa, chełpliwość, chlubiwość, chłuba, dufanie, nadętość, pycha, sławienie; 2. chwała, cześć, dostojenŹstwo, dostojność, godność, moc, urząd, zwirzchność; 3. wysokość.

ZCh